

18/2004. (II. 13.) Korm. rendelet

a biztosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól való mentesítéséről

A Kormány a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 96. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Mentesítés

1. § E rendelet alapján - a Tpv. 17. §-ában meghatározott szempontokra figyelemmel - mentesül a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom (Tpv. 11. §) alól az a két vagy több, biztosítási tevékenységet végző vállalkozás (a továbbiakban: a felek) között létrejött megállapodás, amelynek tárgya

a) meghatározott kockázat múltbani fedezetének átlagos költségére vonatkozó számítások (a továbbiakban: számítások), vagy a megtakarítási elemet is tartalmazó biztosításokkal kapcsolatban a halandóságra vagy betegség, baleset és rokkantság gyakoriságára vonatkozó táblázatok (a továbbiakban: táblázatok) közös összeállítása és közzététele;

b) az érdekelt vállalkozásokon kívül eső, általános körülményeknek adott kockázattal vagy kockázatszóporttal összefüggő jövőbeni biztosítási események gyakoriságára vagy súlyára, vagy különféle típusú befektetések jövedelmezőségére gyakorolt várható hatásáról készített felmérések (a továbbiakban: felmérések) közös készítése és e felmérések eredményeinek közzététele;

c) a direktbiztosításra vonatkozó nem kötelezően alkalmazandó általános szerződési feltételek (a továbbiakban: általános szerződési feltételek) közös kialakítása és közzététele;

d) a megtakarítási elemet is tartalmazó biztosítási szerződésből származó hozamot szemléltető nem kötelezően alkalmazandó modellek (a továbbiakban: modellek) közös kialakítása és közzététele;

e) biztosítókból vagy biztosítókól és viszontbiztosítókból álló csoportok létrehozása és működtetése a kockázatok meghatározott csoportjának együttbiztosítás vagy együtt-viszontbiztosítás formájában való biztosítására; és

f) műszaki specifikációk, szabályok vagy magatartási kódexek kialakítása, elismerése és közzététele

fa) biztonsági berendezések azon típusaira vonatkozóan, amelyekre nincsenek közösségi szintű műszaki specifikációk, osztályozási rendszerek, szabályok, eljárások vagy magatartási kódexek, valamint azon eljárásokra vonatkozóan, amelyek biztonsági berendezések e specifikációknak, szabályoknak vagy magatartási kódexeknek való megfelelése értékelésére és tanúsítására szolgálnak,

fb) biztonsági berendezések felszerelésére és karbantartására vonatkozóan, valamint a biztonsági berendezéseket felszerelő vagy karbantartó vállalkozások e specifikációknak való megfelelése értékelésére és jóváhagyására szolgáló eljárásokra vonatkozóan.

Közös számítások, táblázatok és felmérések

2. § (1) Az 1. § *a)* pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy a számítások vagy táblázatok

a) megfigyelési időszakként kiválasztott több biztosítási év során gyűjtött adatokon alapuljanak, amelyek statisztikailag kezelhető sokaság létrehozásához elegendő számú azonos vagy összehasonlítható kockázatra vonatkoznak, és - többek között - megadhatják:

aa) a biztosítási események számát a szóban forgó időszakban,

ab) a biztosított egyéni kockázatok számát a választott megfigyelési időszak minden egyes biztosítási évében,

ac) a szóban forgó időszak során bekövetkezett biztosítási eseményekkel kapcsolatban kifizetett vagy kifizetendő teljes összegeket,

ad) a teljes biztosítási összeget a választott megfigyelési időszak minden egyes biztosítási évében;

b) a rendelkezésre álló statisztikák biztosításstatisztikai szempontból megfelelő mélységű bontást tartalmazzanak;

c) ne tartalmazzanak biztonsági pótlékokat, a tartalékból eredő jövedelmet, igazgatási vagy kereskedelmi költségeket, adókat vagy egyéb adójellegű befizetéseket, és ne vegyenek figyelembe sem befektetésekből származó jövedelmet, sem várható nyereséget.

(2) Az 1. § a) és b) pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy a számítások, táblázatok vagy a felmérések eredményei

a) az érintett biztosítók vagy biztosítottak egyikét se tegyék azonosíthatóvá;

b) amikor összeállítják és közzéteszik őket, kifejezetten utaljanak arra, hogy nem kötelezően alkalmazandóak;

c) méltányos és megkülönböztetésmentes feltételekkel hozzáférhetőek legyenek minden, egy példányukat igénylő biztosító számára, ideértve azokat a biztosítókat is, amelyek nem azon a földrajzi vagy termékpiacon működnek, amelyre e számítások, táblázatok vagy e felmérések eredményei vonatkoznak.

3. § Az 1. §-ban meghatározott mentesítés nem alkalmazható, ha a résztvevő vállalkozások abban egyeznek meg, vagy arra kötelezik magukat vagy más vállalkozásokat, hogy ne használjanak az 1. § a) pontja alapján összeállítottaktól eltérő számításokat vagy táblázatokat, vagy ne térjenek el az 1. § b) pontjában említett felmérések eredményeitől.

Általános biztosítási szerződési feltételek és modellek

4. § (1) Az 1. § c) pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy az általános szerződési feltételek

a) azzal a kifejezett utalással kerüljenek kialakításra és közzétételre, hogy nem kötelezően alkalmazandóak, és használatuk teljesen önkéntes;

b) kifejezetten utaljanak arra, hogy a résztvevő vállalkozások ajánlhatnak eltérő szerződési feltételeket is ügyfeleiknek; és

c) minden érdekelt személy számára hozzáférhetőek legyenek, és egyszerű kérelem alapján bocsássák őket rendelkezésre.

(2) Az 1. § d) pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy a nem kötelezően alkalmazandó modelleket csupán tájékoztatás céljából alakítsák ki és tegyék közzé.

5. § (1) Az 1. § c) pontjában meghatározott mentesítés nem alkalmazható, ha az általános szerződési feltételek olyan kikötéseket tartalmaznak, amelyek

a) utalnak a bruttó biztosítási díjak nagyságára;

b) feltüntetik a biztosítási összeget vagy azt a részt, amelyet a szerződőnek kell viselnie (önrészesedés);

c) átfogó biztosítási fedezetet írnak elő, amely olyan kockázatokra is kiterjed, amelyeknek nagyszámú szerződő nincs egyidejűleg kitéve;

d) feljogosítják a biztosítót arra, hogy a szerződést még akkor is fenntarthassa, ha a biztosítási fedezetet korlátozza, a biztosítás díját - esetleges értékkövetési kikötésektől függetlenül - a kockázat változása vagy a szolgáltatás bővítése nélkül emeli, vagy a szerződő fél kifejezett hozzájárulása nélkül a biztosítás feltételeit megváltoztatja;

e) lehetővé teszik a biztosítónak, hogy a szerződés időtartamát a szerződő kifejezett hozzájárulása nélkül módosítsa;

f) a szerződő számára a nem életbiztosítási ágban három évnél hosszabb szerződéses időtartamot írnak elő;

g) ha a szerződés meghatározott idő elteltével ellenkező nyilatkozat hiányában automatikusan meghosszabbodik, és a meghosszabbodás idejét egy évnél hosszabb időtartamban állapítják meg;

h) a szerződőt arra kötelezik, hogy egyezzen bele a biztosított kockázat megszűnése miatt megszünt szerződés újbóli hatályba léptetésébe abban az esetben, ha ismét hasonló jellegű kockázatnak van kitéve;

i) a szerződőt arra kötelezik, hogy különböző kockázatokra ugyanannál a biztosítónál kössön biztosítást;

j) a szerződőt arra kötelezik, hogy a biztosítás tárgyának elidegenítése esetén gondoskodjon arról, hogy az új tulajdonos a szerződésbe belépjen;

k) kizárják vagy korlátozzák valamely kockázat biztosítását, ha a szerződő olyan biztonsági berendezéseket használ, vagy olyan felszerelő vagy karbantartó vállalkozásokat vesz igénybe, amelyeket nem hagytak jóvá a biztosítók társulásai, társadalmi szervezetei vagy más hasonló szervezetei (a továbbiakban: biztosítók társulásai) által, vagy európai szinten elfogadott specifikációk alapján.

(2) Az 1. § c) pontjában meghatározott mentesülés nem terjed ki azokra a biztosítókra vagy biztosítók azon társulásaira, amelyek abban állapodnak meg, hogy nem alkalmaznak, vagy abban, hogy arra köteleznek más vállalkozásokat, hogy ne alkalmazzanak a résztvevő vállalkozások közötti megállapodás szerint megállapított általános szerződési feltételektől eltérő feltételeket.

(3) Anélkül, hogy ez érintené a népesség meghatározott társadalmi vagy foglalkozási csoportjaira vonatkozó külön biztosítási feltételek kialakításának lehetőségét, az 1. § c) pontjában meghatározott mentesülés nem terjed ki azokra a megállapodásokra, döntésekre és összehangolt magatartásokra, amelyek egyes kockázatsportok biztosítását a szerződőhöz kapcsolódó jellemzők miatt zárják ki.

(4) Anélkül, hogy ez érintené a jogszabály által előírt kötelezettségeket, az 1. § *d*) pontjában meghatározott mentesülés nem terjed ki arra az esetre, amikor a nem kötelezően alkalmazandó modellek csak meghatározott kamatlábakat vagy igazgatási költségeket mutató számadatokat tartalmaznak.

(5) Az 1. § *d*) pontjában meghatározott mentesülés kedvezményében nem részesülnek azok a biztosítók vagy biztosítók azon társulásai, amelyek abban egyeznek meg, vagy arra kötelezik magukat, hogy nem alkalmaznak, vagy arra köteleznek más vállalkozásokat, hogy ne alkalmazzanak a résztvevő vállalkozások közötti megállapodás szerint megállapítottaktól eltérő, a biztosítási szerződésből származó hozamot szemléltető modelleket.

Meghatározott típusú kockázatok együttbiztosítása

6. § (1) Az e rendelet hatálybalépését követően kizárólag újszerű kockázatok biztosítására létrehozott együttbiztosítási és együtt-viszontbiztosítási csoportokra az 1. § *e*) pontjában meghatározott mentesítést a csoport első létrehozásának időpontjától számított hároméves időtartamra kell alkalmazni, a csoport piaci részesedésétől függetlenül.

(2) Az (1) bekezdés hatálya alá nem eső (több mint hároméve létező vagy nem újszerű kockázat biztosítására létrehozott) együttbiztosítási és együtt-viszontbiztosítási csoportokra az 1. § *e*) pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy a résztvevő vállalkozások által vagy javukra a csoport keretében kötött szerződésben meghatározott biztosítási termékek az érintett piacok egyikén se képviseljék

a) együttbiztosítási csoportok esetében az érintett piac több, mint 20% -át,

b) együtt-viszontbiztosítási csoportok esetében az érintett piac több, mint 25% -át.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott piaci részesedési küszöb alkalmazására a következő szabályok irányadók:

a) a piaci részesedést a biztosítási díjából származó bruttó bevétel alapján kell kiszámítani; ha a biztosítási díjából származó bruttó bevételre vonatkozó adat nem áll rendelkezésre, akkor az érintett vállalkozás piaci részesedése meghatározható más megbízható piaci információkon, köztük a nyújtott biztosítási fedezeten vagy a biztosított kockázat értékén alapuló becsléssel is;

b) a piaci részesedés kiszámításának alapját az előző naptári évre vonatkozó adatok képezik.

(4) Amennyiben a megállapodás hatálybalépését követően a piaci részesedés mértéke meghaladja a (2) bekezdés *a*) pontja, illetve *b*) pontja szerinti mértéket, a megállapodásra az 1. §-ban foglalt rendelkezések a következő naptári év június 30-ig alkalmazhatók.

7. § Az 1. § *e*) pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy

a) minden vállalkozásnak legyen joga arra, hogy a csoportból egy évnél nem hosszabb felmondási idővel jogkövetkezmény nélkül kiléphessen;

b) a csoport szabályai a csoport egyetlen tagját se kötelezzék arra, hogy a csoport által biztosított kockázatok bármelyikét, teljes egészében vagy részben, a csoporton keresztül biztosítsa vagy viszontbiztosítsa;

c) a csoport szabályai ne korlátozzák a csoportnak vagy tagjainak a tevékenységét meghatározott földrajzi területen felmerülő kockázatok biztosítására vagy viszontbiztosítására;

d) a megállapodás ne korlátozza a kibocsátást vagy az értékesítést;

e) a megállapodás ne ossza fel a piacokat és az ügyfeleket;

f) az együtt-viszontbiztosítási csoport tagjai ne állapodjanak meg a direktbiztosításban felszámított bruttó biztosítási díjakról; és

g) a csoport egyetlen tagja vagy egyetlen, a csoport üzletpolitikájára meghatározó befolyást gyakorló vállalkozás se legyen tagja ugyanazon a piacon működő másik csoportnak, vagy ne gyakoroljon ilyen csoport üzletpolitikájára meghatározó befolyást.

Biztonsági berendezések

8. § Az 1. § *f*) pontjában meghatározott mentesítés alkalmazásának feltétele, hogy

a) a műszaki specifikációk és a megfelelőség értékelésére szolgáló eljárások pontosak és műszakilag indokoltak legyenek, és álljanak arányban az adott biztonsági berendezés által elérni kívánt teljesítménnyel;

b) a felszerelő vagy a karbantartó vállalkozások értékelésére szolgáló szabályok objektívek legyenek, e vállalkozások szakmai minősítésére vonatkozzanak, és megkülönböztetésmentesen kerüljenek alkalmazásra;

c) az ilyen specifikációkat és szabályokat annak egyidejű kinyilvánításával alakítsák ki, és tegyék közzé, hogy a biztosítótársaságok az általuk kialakított feltételekkel elfogadhatnak más olyan biztonsági berendezéseket vagy más olyan felszerelő vagy karbantartó vállalkozásokat is, amelyek e műszaki specifikációknak vagy szabályoknak nem felelnek meg;

- d) e specifikációkat és szabályokat egyszerű kérelem alapján bocsássák az érdekelt személyek rendelkezésére;
- e) a specifikációknak megfelelő biztonsági berendezéseket, valamint karbantartó és felszerelő vállalkozásokat felsoroló jegyzékek tartalmazzanak az elért teljesítményszinten alapuló osztályozást;
- f) a kérelmezők bármikor benyújthassanak értékelésre vonatkozó kérelmet;
- g) a megfelelőség értékelése a kérelmezőt ne terhelje a jóváhagyási eljárás költségeivel aránytalan kiadásokkal;
- h) azok a berendezések és azok a felszerelő vagy karbantartó vállalkozások, amelyek az értékelési követelményeknek megfelelnek, erről a kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül megkülönböztetésmentesen kapjanak tanúsítványt, kivéve, ha műszaki okok ennél hosszabb időtartamot indokolnak;
- i) a megfelelés vagy jóváhagyás tényét írásban igazolják;
- j) ha a megfelelőségi tanúsítvány kiadását megtagadják, akkor annak okait írásban közölik, mellékelve az elvégzett vizsgálatokról és ellenőrzésekről készített jegyzőkönyvek egy példányát;
- k) az értékelésre vonatkozó kérelem teljesítésének megtagadását írásban indokolják;
- l) az ilyen specifikációkat és szabályokat olyan testületek alkalmazzák, melyek megfelelnek az EN 45000 és az EN ISO/IEC 17025 sorozatokban szereplő normáknak.

Meghatározások

9. § E rendelet alkalmazásában

- a) *általános szerződési feltétel*: minden, biztosítók vagy biztosítók testületei vagy társulásai által közösen készített biztosítási modell vagy referencia szerződésben szereplő kikötés;
- b) *biztonsági berendezések*: az olyan alkotóelemek és készülékek, amelyeknek rendeltetése a kármegelőzés vagy -csökkentés, és az ilyen elemekből kialakított rendszerek;
- c) *bruttó biztosítási díj*: a szerződőnek leszámított díj;
- d) *együttbiztosítási csoportok*: a biztosítók által létrehozott olyan csoportok, amelyek
- da) abban állapodnak meg, hogy valamennyi résztvevő nevében és számlájára a kockázatok meghatározott csoportjára vonatkozó biztosítási szerződéseket kötnek, vagy
- db) meghatározott kockázatsorozat biztosításának nevében és javukra való megkötésével és lebonyolításával egyiküket bízzák meg, vagy közös közvetítőt vagy e célra létrehozott közös testületet bíznak meg;
- e) *együtt-viszontbiztosítási csoportok*: a biztosítók által, esetleg egy vagy több viszontbiztosító közreműködésével létrehozott olyan csoportok, amelyek
- ea) a kockázatok meghatározott csoportja tekintetében vállalt valamennyi kötelezettségüknek vagy kötelezettségeik egy részének kölcsönös viszontbiztosítása céljából,
- eb) esetenként ugyanezen kockázatsorozat viszontbiztosításának valamennyi résztvevő javára és nevében való elfogadására jöttek létre;
- f) *kapcsolódó vállalkozások*: a felekkel a Tpvt. 26. §-ának (3) bekezdése szerint kapcsolatban álló vállalkozások;
- g) *megállapodás*: a megállapodás, biztosítók társulásának a döntése vagy az összehangolt magatartás [Tpvt. 11. § (1) bekezdés];
- h) *résztvevő vállalkozások*: a megállapodásban résztvevő vállalkozások és a hozzájuk kapcsolódó vállalkozások;
- i) *újyszerű kockázat*: az a korábban nem létező kockázat, amelynek biztosításához teljesen új biztosítási termék kifejlesztésére van szükség, ami nem állhat meglévő biztosítási termék kiegészítéséből, továbbfejlesztéséből vagy felváltásából.

A mentesülés kedvezményének megszűnése

10. § Az e rendelet alapján mentesülő megállapodások esetében a Gazdasági Versenyhivatal a Tpvt. 16/A. §-a alapján megállapíthatja, hogy az adott megállapodásra a csoportos mentesülés nem terjed ki.

Záró rendelkezések

11. § (1) Ez a rendelet 2004. május 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit az ezt követően kötött megállapodásokra kell alkalmazni.

(2) A gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom (Tpvt. 11. §) alól 2004. október 31-ig mentesül az e rendelet hatálybalépését megelőzően kötött és az 50/1997. (III. 19.) Korm. rendelet alapján mentesülő, de e rendelet előírásainak meg nem felelő megállapodás.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a biztosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 50/1997. (III. 19.) Korm. rendelet, és az ezt módosító 246/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 1. § -ának (1) bekezdése.